Till

Ert Dnr: SOU 2026:41

Jämställdhet i en föränderlig tid – nuläge och vägar framåt (SOU 2026:41)

Sammanfattning

Stockholms stad välkomnar att måluppfyllelsen för de jämställdhetspolitiska delmålen 1–5 har genomlysts och bedömts samt välkomnar utredningens förslag om en samlad nationell strategi på jämställdhetsområdet. Stockholms stad delar utredningens bedömning om att en sådan strategi kan bidra till ett helhetsperspektiv i den statliga styrningen som i högre utsträckning främjar berörda aktörers, inklusive kommuners, förutsättningar att lösa aktuella jämställdhetsproblem.

Merparten av utredningens förslag berör inte kommuners verksamheter utan fokuserar på styrningen av de statliga myndigheterna. Nedan kommenteras de förslag som bedöms kunna ge effekter på kommuners arbete

Ställningstaganden

6.3 Förslag om en samlad nationell strategi för att nå de jämställdhetspolitiska målen

Stockholms stad tillstyrker förslaget om att låta jämställdhetspolitiken vägledas av en tio-årig nationell strategi som preciserar tydliga problembeskrivningar, vilka åtgärder som ska vidtas och ansvariga aktörer. Stockholms stad instämmer i utredningens bedömning om att de nuvarande jämställdhetspolitiska målen är formulerade på en för övergripande nivå och att mer preciserade problem- och målbeskrivningar skulle underlätta för berörda aktörer, inklusive kommuner, att identifiera sin roll i och vidta åtgärder för att öka jämställdheten.

Stockholms stad avstyrker förslaget om att länsstyrelserna ensamt ska ha en samordnande roll för strategins genomslag i länen. De 21 länsstyrelserna har olika mängd resurser och förutsättningar att aktivt verka för strategins genomslag, vilket riskerar att bidra till en ojämn implementering i olika delar i landet. När samordning sker på regional nivå försvåras även erfarenhetsutbyte mellan kommuner som ingår i olika län men som trots det kan ha liknande förutsättningar, såsom större städer. Stockholms stad föreslår i stället att Jämställdhetsmyndigheten får i uppdrag och resurser för

Stadshuset
Ragnar Östbergs Plan 1
105 35 Stockholm

att stötta i implementeringen av strategin även i kommuner och regioner, likt uppdraget som Forum för levande historia har gällande regeringens Handlingsplan mot rasism och hatbrott.

6.4.3 Åtgärd: Utred förutsättningarna för en riktad lönesatsning på kvinnodominerade yrken i offentlig sektor

Stockholms stad delar utredningens bedömning. Stockholms stad vill betona vikten av arbetsmarknadens parters arbete och av att behålla nationella arbetsmarknadsmodeller. Samtidigt bör detta inte hindra staten från att undersöka hur en riktad satsning kan möjliggöras och bidra till att minska de strukturella löneskillnaderna mellan kvinno- och mansdominerade yrken.

6.5.4 Åtgärder: Minska pensionsgapet

Stockholms stad delar utredningens bedömning om att den parlamentariskt tillsatta pensionsgruppen bör formulera mål för en minskning av pensionsgapet i det allmänna pensionssystemet, fastställa en ny handlingsplan för jämställda pensioner och ta initiativ till en partsgemensam samrådsgrupp för jämställda pensioner.

6.6.5 Åtgärd: Uppgift till Skolverket – nationellt sektorsansvar för en jämställd utbildning inom skolväsendet.

Stockholms stad delar utredningens bedömning om att Skolverket bör få en långsiktig uppgift att vara samlande och pådrivande för en jämställd utbildning. Förslaget bedöms kunna leda till en starkare kunskapsstyrning och ökat stöd till kommuner i arbetet med att främja jämställdhet inom skolväsendet.

6.6.6 Åtgärd: Utred förutsättningarna för ett välfärdssprång i form av ett praktikprogram för att bredda rekryteringsbasen till välfärden

Stockholms stad delar inte utredningens bedömning avseende ett praktikprogram för att bredda rekryteringsbasen till välfärden. Stockholms stad ser positivt på initiativ för att bredda rekryteringsbasen till välfärdens yrken. Dock behöver man noga överväga åtgärder som belastar verksamheterna. Att ta emot elever i 14–15-årsålder för att motivera dem att satsa på yrken inom välfärden ställer höga krav på mottagande verksamheter. I många verksamheter arbetar man med att tillgodose grundläggande omvårdnadsbehov, varför den personliga integriteten är mycket viktig. Att hitta meningsfulla arbetsuppgifter som också ger en god bild av vad ett välfärdsyrke kan innebära är därför inte helt enkelt.

6.8.3 Åtgärd: Uppgift till Socialstyrelsen – nationellt sektorsansvar för en jämställd hälso- och sjukvård och socialtjänst

Stockholms stad delar utredningens bedömning. Stockholms stad ser positivt på en mer långsiktig och tydligare samordning av

arbetet för att främja jämställdhet inom socialtjänsten. Stockholms stad ser även positivt på att Socialstyrelsen ska få i ansvar att tillföra ett köns- och genusperspektiv när myndigheten tar fram och utvecklar statistik, regler och riktlinjer inom socialtjänsten. Köns- och genusanalyser är ett viktigt arbetssätt inom jämställdhetsintegreringen, och analyser genomförda av statliga myndigheter kan även vara till nytta för kommuners motsvarande analysarbete.

6.8.5 Åtgärd: Nationell satsning på att förbättra arbetsmiljön i välfärden

Stockholms stad delar utredningens bedömning om att Arbetsmiljöverket ska få i uppdrag att utveckla och genomföra insatser för att förbättra den organisatoriska och sociala arbetsmiljön på kvinnodominerade arbetsplatser i välfärden.

8.2.14 Förslag om indikatorer för regional uppföljning

Stockholms stad tillstyrker utredningens förslag men vill betona att det är önskvärt med statistik som går att bryta ner på kommunal nivå. Det gäller även indikatorer med uppdelning på fler grupper såsom inrikes/utrikes födda, personer med funktionsnedsättning och den övriga befolkningen, ålder (inklusive barn), inkomst samt utbildningsnivå (utredningens förslag 8.2.13). Då Stockholms stad omfattar 1 miljon av Sveriges 10,6 miljoner invånare är stadens erfarenhet att det är en tillräcklig folkmängd för mer detaljerad statistik. Det vore beklagligt om befolkningsglesa kommuners storlek begränsade utvecklingen av kommunal statistik även för kommuner som är befolkningstäta.

Stockholm som ovan

Emilia Bjuggren
Kommunstyrelsens ordförande